

Arkadaş Dümeni • Christine Nöstlinger

Türkçesi: Mine Kazmaoğlu • Genç Kitaplar • Roman • 184 sayfa • Önerilen sınıflar: 6, 7, 8, Lise
BİREY ve TOPLUM • KİŞİSEL GELİŞİM • DUYGULAR
sorumluluk • arkadaşlık • aile • yaz tatili • ders çalışmak • reklam dünyası • yalan
• ceza • matematik • dümen çevirmek • çevre • yolculuk

Bütün dünyanın severek okuduğu çok ödüllü yazar **Christine Nöstlinger**'in romanı, ilk gençlik yıllarındaki arkadaşlıklara değişik boyutlarıyla yaklaşıyor. "Popüler" olanın peşinden koşan gençlerin kendileriyle hesaplaşmayı ve sorunlarıyla yüzleşmeyi öğrenmelerine ilişkin değerli ipuçları sunuyor. Gerçekçi ve samimi bir dille kaleme alınan kitap, gençlerin eleştirel düşünme ve karar verme becerilerinin geliştirecek nitelikte. Eğitimcilerin ve rehberlik bölümlerinin sık sık karşılaştıkları önemli bazı sorunlara da ışık tutan roman, her yaşta kitapsever için keyifli bir okuma deneyimi sunuyor.

Aynı gün ve saatte doğan Lilli ve Marlen çok farklı karakterlerde iki arkadaşırlar. Aileleri de çok iyi anlaşılan kızlar okulda da aynı sırayı paylaşırlar. Marlen'in aksine, güzelliği ve derslerdeki başarısı nedeniyle okulun popüler kızlarından olan Lilli, yıl sonu matematik sınavında kendini beğenmişliği yüzünden öğretmeni kızdırınca, sınıftan dışarı atılır. İlet olduğu tembel ve kilolu Armin'in sınav kâğıdını yere düşmüş bulunca, intikam arzusuyla soruları düzeltir. Lilli'nin dümeni ortaya çıkmakta gecikmez. Cezası, yaz boyunca Armin'e matematik çalıştırmaktır...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Marlen nasıl bir içgüdüyle Lilli'nin matematik sınavı hilesine ilişkin sırrı Marcel'e anlatıyor? Siz hiç arkadaşınıza emanet ettiğiniz bir sırrın başkalarıyla paylaşıldığına tanık oldunuz mu? Nasıl hissettiniz?
- 2- Lilli, çevirdiği dümen ortaya çıktığında Müdire Hanım'ın önünde nasıl bir taktik uyguluyor? Bu taktiği akıllılık mı, kurnazlık olarak mı tanımlamak lazım?
- 3- Marlen ve Lilli'nin kişiliklerini ve aile yapılarını karşılaştırın; ortak ve kişisel ilgi alanlarını saptayın. İkisini iyi arkadaş yapan temel etken aynı gün ve saat doğmuş olmaları mı?
- 4- Marlen'in babasının, Lilli'nin onu ezdiği yönündeki görüşüne katılıyor musunuz? Arkadaşlıklarda güç dengesi nasıl kurulursa taraflar ezme-ezilme tehlikesiyle karşılaşmaz?
- 5- Lilli'nin babasının, Armin'e matematik çalıştırma fikri basit bir ceza olarak görülebilir mi? Sizce Lilli'ye çok düşkün babası, kızına doğrudan yol göstereceğine neden dolambaçlı yöntemleri seçiyor?
- 6- Marlen'in annesine sorduğu soruyu yanıtlayın: "Bir insan niye bir şeyi itiraf etmemesi için geçerli bir nedeni olmamasına karşın yine de itiraf etmez?" Lilli'nin, Armin'i, Marlen'in çalıştırdığını ailelere söylememesi yalan kapsamına girer mi?
- 7- Sardinya'ya gidene kadar yolculuk süresince Marlen'in ailesiyle Armin ve Angie arasındaki ilişkide gördüğünüz sorunlar neler? Bu kişilerin birbirleriyle karşılıklı davranışlarını analiz edin.
- 8- Lilli'nin bütün aldırmaçlığına rağmen Armin'in onun peşinden ayrılmaması, hayranlığını sürdürmesi nasıl açıklanır? Armin'de bir özgüven sorunu olabilir mi? Kendilerini istemeyenlerden vazgeçemeyen kişiler nelerle karşılaşabiliyor?
- 9- Lilli'nin arkadaş olma sorumluluğunu taşıyabilen biri olduğunu düşünüyor musunuz? Bu sorumluluk neler gerektirir? Bu soruyu, Lilli'nin hikâyedeki davranış ve tepkilerinden örnekler vererek açıklayın.
- 10- Marlen'in annesinin yaşadıklarına bakarak reklam dünyasının içyüzü için olumlu-olumsuz neler söylenebilir? Reklamcılık mesleğini seçmeyi düşünenleriniz var mı? Varsa neden bu mesleği düşünüyorsunuz?
- 11- Okul açıldığında Lilli'nin Marlen'e yazdığı mektubun niteliğine ilişkin neler düşünüyorsunuz? Benzer bir tatsızlığın ardından en yakın arkadaşınız size bu mektubu gönderse tepkiniz ne olur?

- 12- Romanın başından sonuna kadar yaşananlar Marlen'in kişiliğinde ne gibi değişimlere neden oluyor? Aynı zaman diliminde Lilli'de benzer değişimler gözlemleniyor mu? Nedenleriyle açıklayın.
- 13- Marlen, Lilli, Marcel ve Armin'in ailelerinin çocuklarıyla ilişkisini sağlıklı buluyor musunuz? İletişimlerinde ne gibi sakıncalar var? Yetişkinlerin tutum ve davranışları çocuklarını nasıl etkiliyor? Örneklerle anlatın.

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Çalıştay:** Ceza kavramını irdelemek üzere öğrenciler gruplara ayrılınsın. Her grup, cezanın amacı, nitelikleri, sınıflandırılması, ceza teorileri ve konuyla ilgili yanlış uygulamalar başlıklarından birini seçerek araştırsın. Bulgular grup içinde tartışıldıktan sonra sözcüler ortak oturumda görüşleri aktarsın. Sunumlar tamamlanınca konuyla ilgili bir rapor hazırlansın.
- **Karikatür:** Romandaki renkli kişilikler olarak anlatılan Marlen, Lilli, Armin ve Marcel gibi, her birinin özellikleri eğlenceli biçimde vurgulanmış öğretmenlerden Dr. Bar, İngilizce-Farecik, Dinci-Fink, Yakışıklı Rudi'nin tipik kişilik özelliklerini yansıtan karikatürlerini çizerek sergileyin.
- **Film:** Bu roman size hangi filmi çağırıştırıyor? Öğrenciler 3 kişilik gruplar halinde çalışarak, karakterleri ya da konusu nedeniyle bu hikâyenin hangi filmi anımsattığını nedenleriyle birlikte açıklasınlar. Fotoğraf ve video görselleriyle desteklenecek paylaşımlar yoluyla kapsamlı bir gençlik filmleri seçkisi oluşturulsun.
- **Canlandırma:** Önce sınıfça özgüven konusunu irdeleyin. Özgüven ne anlama gelir; kişiye katkıları nelerdir? Özgüven nasıl kazanılır; eksikliğin göstergeleri nelerdir? Aşırı özgüven ne gibi sorunlara yol açar? İletişimde özgüvenin yeri nedir? Bu ve benzeri soruların yanıtlarını tartışın. Daha sonra özgüvenli ve özgüvensiz beden dilini canlandırmalarla örnekleyin. Hem ülke insanının özgüven karnesini nedenleriyle irdeleyin hem de eğlenceli zaman geçirin.
- **Yazma:** Herkes rumuz kullanarak, yaz tatili konusunu işleyen kısa bir öykü yazsın. Her öykü okunurken öğrenciler 1-7 arası puan versin. En yüksek puanı toplayan 3 öykü okul sitesinde yayımlansın.
- **Sosyal sorumluluk projesi:** Öğrencilerden matematikte başarılı olan gönüllüler, bu derste sorunu olan aynı ya da alt sınıflardan öğrencilere matematikte yardımcı olmak üzere organize olsun ve bir ay süresince matematik çalışma programı yapsınlar. Bir ay sonra deneyimlerini, ilerlemeyi ve elde ettikleri sonuçları rapor olarak sınıfa sunsunlar. Okul içinde bir sosyal sorumluluk projesi gerçekleştirsinler.
- **Tartışma:** "Ünlü" olmanın sosyolojisi üzerine kapsamlı bir tartışma yapın. Ünlü kime denir? Ün, insanları nasıl bir psikolojiye iter; direnmek mümkün olur mu? Toplumun ünlülere bakışı ve onlardan beklentisi neler; kişi, ününü bu beklentilere uygun olarak taşıyabilir mi? Ünün getirdiği sorumluluklar var mıdır? Ün bir zevk mi, yük mü? Bu sorular çeşitlendirilsin ve "ün" konusu etraflıca tartışılsın.
- **Senaryo:** Öğrenciler 4-5 kişilik gruplara ayrılınsın ve Armin'in rol aldığı süpermarket reklamından esinlenerek hayali bir ürünün (Mars'ta bir tarla, kertenkele yuvası, uçan motosiklet vb.) pazarlaması için 45-60 saniyelik bir reklam filmi için hazırlık yapsın. Her grup ürününü saptadıktan sonra filmin senaryosunu yazmalı, çekim yeri ve aksesuarlarını kararlaştırmalı ve gerekiyorsa içlerinden oyuncu seçerek prova yapmalı. Bakalım, bu ayrıntıya dikkat ve sabır isteyen çalışmada hangi gruplar daha yaratıcı sonuçlar sergileyecek?